

ACC. NR M. 12828: 1-10.

Landskap: Småland Upptecknare: J. L. Svensson, Rästana
Härad: Sunnerbo Berättare: " " " "
Socken: Hinneryd Berättarens yrke: f. d. hem. ägare
Uppteckningsår: 1953 Född år 1869 i Hinneryd

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Markwärdar och markwärdessor. s. 1-10.

N. No. 45.

12828:1.

ACC. N:R M.

Marknader och Marknadsveor

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

N. M. 45

Alder Tidens Marknader så kallade Kreatursmarknader var här mest
 på hösten i September månad. Markaryd och Ljungby var ortsmark-
 nader här ofta dagar efter varandra ibland en dag emellan detta
 var de största sen var flera mindre här omkring i flera socknar. I
 Ljungby var Marknad på vintern i Mars och juni på Sommarens stor-
 Kreatursmarknad Markaryd endast på hösten Wärramo marknad
 som var berömd öfver hela Sverige var också Märken 3 gånger om-
 året. Dessa Kreatursmarknader var mycket besökt både på hösten
 och Sommarens. Här föro Uppköpare från Östergötlands Märke och
 Södermanlands stora sälskap Dessa landskap använde mycket
 Afar för både för Jordbruk och Skogskörsor och sedan göddade de
 dem sändes till Stockholm med flera platser Småhandlarna skulle
 det vara dessa stod högt der när en för omkring i de trakter
 Träffade en ofta bönder som kunde taba ^{om} att de varit nere i
 Småhandlarna på Marknader och köpt upp orar Dessa långväga
 köpare var alltid framme vid platsen Marknadsafton och
 gick och såg omkring Och många långväga säljare gick också
 fram för att lyhöra för det visade sig då järna läget

för markerna om de var många eller få Och var även de som
höorde fram med sina orar om Marknadsafton och sålde med
och räknade med ju förr de sålde lättare var att köpa igång
och var de som köpte och sålde flere par för dagens köra
till Markerna med orar fyra och 5 gamla mit var icke ovanligt.
Dessa sämgersäljare hade järden bogi nära Marknadsplatsen
och på Marknadsdagen var både Köpare och Säljare ute tidigt på
morgonen. Dessa Uppbäningar var vanligt saka och jävra kö-
pare och sette priser och och omsättning för dagen. Det var hett
annurolunda med Marknader än för. Här på orten var mycket
almänt mycket afärmän för i olika brakterer och detta följde
från äldre till yngre unars för unars. Här var flera som
köpte upp får och tammar här på Sommaren för det hadde
de mycket här för. Och gick nere i Skåne och köpte Stutar
och drev härupp i Augusti och September samlade fåren
häruppe och drev ner till Skåne. Också samlade de
Stutar nere i Skåne och drev härupp till Småland till
Marknaderna började Och hadde stora drefter både

2. 1

Kör och Stutar av båda slag och dröo längs vägarne. Och bönderna här almänt hadde brätt så fort de fick inberga till köra det kändaste och mästa för Marknaderna! Och då var det till marken och handlar om Oxar Dena var då brukbara både upat landet och till Skåne. Uppbänningar var alltid raska och järvare köpare än Skåningar mera prutina och handlar i handlar med Bönderna här som då sålde sina då körföre. Oxar köpte då jämn av dessa stutar som då var färdiga att tjäna. Och lättare arbete att köra med och sköta dem väl för vintern så till våren var de brukbara oxar. Och då var det samma när Marknaderna köjade på våren och sommaren. När det var att fara långväga till marken var ofta flera i sällskap och var två och tre styck om samma vagn att ha foder och mat med sig på. Det var alltid vägra bekanta som köpte oxar igår så litet alltid bra för den Herre och gott att ha med sig så gott som egen vagn. När det var 4-5 ganska mil till Marknadens fiklen red från hemmet andra dagarna före Marknaden. När det på sommaren och det var varmt om

dagen kunde en inte köra på vägarna utan på matten och djuren fick vila och äta om dagen. Marknader förkom aldrig på Måndag eller Lördag. Folket i Byarna belägna en halv mil från Marknadsplatsen och mer och mindre var väl vana och beredda och välvilliga att ta emot marknadsfolk. Och bädda så långt sängar rakte och sedan bäddade över hela gopvet. Var givet att det vaknade betalt. Marknads kartor var ju väl vana att betala. Och så serverades kaffe och var alltid de som hade sina komflaskor och blev mycket tillföra så sömnen blev jämsa inte mycket. Och var även besvär att ordna med plats för djuren som också var varsligt. Detta var lika både i Småland Halland och Skåne. De som skulle besöka Marknader dagar efter varandra på 5-6 mils avstånd från varandra fick ej tänka på regelmässiga måltider eller nattvika. Detta är nägot som en skäffluppelt och genomgått ett vad det var kreatur på marknaderna för när det var allmänt bruk med orar så gätt som över hela landet. Och var ofta även Danskar här på marknader ^{och köpte} orar. Och de drog sina stora Färflockar och Stutadrefter mellan Skåne och Småland efter vägarna för.

5

Dessa afärsmän de mäste av dem var bönder och ägde större och mindre gårdar. De större bönderna var vanligt de hadde 2- till 3 par Oxar och Stutar olika storlek. Det var lätt seja de största och sätta in mindre efter dem och bade på många skälvar och födde upp och sålde dem inte för än de var stora oxar. Och kunde då ha ett par mindre och sätta in i stället icke behöva å köpa järn och så unan för unan så blev det en god summa till gods efter den tiden. Melkproduktionen var ju mindre den tiden. Detta var något vad det gällde Bondelivet i ens yngre dagar och som en personligen själv varit med om. Till utsomnadsnader räknades närmast beägnar och dit och dit var vanligt att alla som var vid den åldern att de kunde skulle till marken. Husmodern var ju ofta hemma och hadde olika hinder för att kunna ut. För tjänstfolk var det själfskriven fridag och driks. Och hemmavarande barn med fridag och marknadspengar olika efter familjens ekonomi. Den som var hemma var det marknadsjävna att vänta. Och icke var dit mycket andra marknadsbesökare. Tättare och

Sköjere hadde sina ställen att hålla till och dessa var alltid
många Och ett färdigt väsen Och deribland var många ykesupkö-
pare och ykesförsäljare Tiggare och en massa Fuktjular infann
sig alltid på Marknadsplatser De var många som bleo bestutna på
sine kassa Och omärkligt att dessa i flesta fall kunde gå undan
sina välförtjänta straff för sina gärningar Denna kategori
av sambast och ass När de kom kunde två och tre Hårtskuss vara i
sällskap och en massa folk med gamla och en hel hop ungar med
allid Dessa drog omkring i Byarna och Tigde och ståt der de vände
fram Och till Marknaderna skulle de beh hadde olika varor och
sjäffjort krams mindre korgar och vispar till försäljning och skylt
Plåstar var alltid vanligt dessa hadde för Vid Marknadsplatsen
var alltid boder flera efter vägnar långa rader Dessa var väl
uppsatta av jordägare eller kommun och underhöls av den Och de
som använde den fick betala för dagen Skivor och ständ och alla
som ville ha någon plats eller område att disponera Marknadsdagen
fick betala viss avgift för den ändast Kreatursplatsen var fri
Marknadsplatsen var alltid belägen nära vid Sanktälle der

flera vägar stötte ihop. Vid dessa Större Marknader var en massa
Handlande både från städer och landsbygden vitt omkring och
i alla branscher. Der var flera Gullsneder, Kopparlagare och Bläck-
stagarer hemstöjdt och leksaker och allting fans att få. Och alla de
gårdfarikanlande som for omkring på marknader för också
uppköpare av lantmannans produkter skinn, wax, smör och vitt
alla sorters smide och järnsaker, Vagnar och städer, finare och gröfre
Salmakare, garrare och läderraror, finare och gröfre hemstöjdt allting
fans å få på marknaden. War det nu så mycket varor till försäl-
ning så war det också mycket köpare. Det war då så mycket mer
folk på landsbygden och Handelbutiker war inte på landsbygden
fans den någån så war det spesialaför Tyger och kläder fans
inte i butiker på landsbygden för Vårken här eller på an-
dra orter i vårt land. Och därigenom war marknaderna så
mycke mer av betydelse och värde för folket på landsbygden.
Att marknaderna war så bett annat för än nu då war
inte underligt och förberedelser till den av husets folk både
äldre och yngre war allmänt och tal om långt före den war

Marknaderna var för de betydelsefulla för all slags afärer för
almänheten i fråga om både köpa och sälja. Och nöje för unga
dom och tjänstefolk och almän fridag ä ut. att träffa bekanta
och få nya och roligt i olika former. Nöjes tillställningar var
där i så många Karusell och komedi och sirkus och digen ut
sträcker så långt som möjligt. Och mot eftermiddagen när de bör
jade tänka på hemfärden var stora sålskyddar paradé
var vanligt. De hadde inte då en sykkel och dra på eller åka på
kullen och till händert i sålskap. Och många var de som hadde
en 2-3 mil. att gå det var ingenting för. Många marknadssäl-
skap blev parti för hela lifet som aldrig för varit bekanta
ofta blef slagsmål och utände om marknader för. Polis var
i så tillräcklig och us drucker så mycket mer och flera landomän
träffades så bar järnvägsågon marknad utan det blev slags-
mål särskilt här i Markaryd som ligger i gränsen till tre
län. Och flera spelmän och spåkvinnor var mycket som
strök omkring på marknader kloakbytare och fläskbytare
var mest Liguernare och tattare för på marknader.

ACC. N:R M. 12828:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

9.

Marknadsplatsen var stor tillräggen så att som skulle kunna ta med
och att alla dessa fick plats för sina varor med de fasta bodarna
längs väggarna. De som gjorde sina uppköps större och mindre fick
antliga bekanta som skadde skolor och dessa var så övertagna de
med paketer olika slag så de visste inte vem de tillhörde. De fick ha
sina namn på paketerna och själva anhemta dem. Många var
de som skulle gifta sig köpte gåvor som det hette på marknaden
der fans allting i guld och silver och annat dyrbart som tillhör en
bouppteckning. De som var hemma från marknaden var mark-
nads gåvor värdigt och bland goda vänner och bekanta var
marknads gåvor värdigt för afjörsonen var afmätt här i Små-
land för. Och detta brödde väl på att jordbruket var magert och
skogar litet värde och dermed inte sköttes heller någondera och var
värdigt ge sig från hemmet för sin framtida. En del med Trävar och
andra Gårdfärihandeln i olika brancher tyger och ullvaror mäst och
den tiden Marknaderna var näst på hästen och hästbesöktes de så
mycket som var möjligt. Och sedan gick och könde de omkring i
Byarna och detta var värdigt bruk över hela Sverige i ärd mittens

på 1800-talet och till dess slut. Men sedan har det gått bort umm. om
för umm. mer och mer och de bofasta handlarna på landsbygden
har trängt ut detta. De som skulle besöka marknaderna dag efter dag
haddu klästar de mästa och fick fara emellan marknaderna på
nätterna. Överfall av rövare var ~~g~~ ofta förekom men väl hörd en tal
om dylika fall på marknaderna och vissa vägar ansåddas såsom
mord farliga att färdas på om nätterna vid den tiden på året.
Vår handlande reste emellan marknaderna och mera ödsliga
skogstrakter där de låg försät för resande och de blev mödade och
rövade. De var väl försedda med ~~svärd~~ vapen men de var äldre konstitution
och var g ättid hjälpte. Dessa gårdshandlare som hadde sina
kända trakter och besökte minst en gång om året kammade ofta
varor på kredit. Dialäkten var alltid olika av varje landsmänn och
är det än fast ändå mer för en sak som gammalt marknadsminne
jag en ~~Plänbok~~ som fick tyvar har skrivit med knivar i våra tvärs över
hela men inte fått den med sig. Den är från förälder i stället
väl bibehållen från senare delen på 1700-tal. Den regel bland äldre och
yngre folk på landsbygden att det skulle vara något nytt vid marknaderna